

WAARTOE?

Waartoe moet ik hier zijn! Waarom moet Iphigenia, de dochter van Agamemnon, den Griekschen koning, hier verkeeren onder de Barbaren van den Taurus! ¹⁾ Hoeveel lange dagen heb ik hier reeds doorgebracht, en hoe vaak heb ik hier reeds gezeten, waar ik het oog kan hebben op de zee, de bewegelijke, die alle kusten bespoelt en mij toch nimmer tijding brengt van mijn vaderland! Leeft mijn vader nog? Hebben de helden Troje bereikt? Hebben ze de stad ingenomen, en zijn ze teruggekeerd, met buit beladen? Nimmer hoorde ik met één woord den afloop van den tocht, die zoo wonderlijk mijn levenskoers gewijzigd heeft, en mij een balling doet zijn aan verre kust.

O, ik was zoo gelukkig in 't vaderlijk huis. Ik had mijn vader zoo lief, even lief, neen, meer nog dan mijn moeder Klytämnestra, wier liefkoozingen me soms ontstelden. En ik was zoo gelukkig met Electra, mijn zuster, en met den kleinen Orestes. Toen kwam de dag, dat de vorsten van Griekenland optrokken, om den vrouwenroover van Troje te straffen, en Menelaus van Athene zijn Helena terug te halen. Ook Agamemnon van Mycene, mijn vader, trok mee, en het werd eenzaam en stil in ons huis. Tot het bericht kwam, dat mijn moeder met mij moest komen, waar de schepen der tochtgenooten lagen, wachtende op gunstigen wind. Wat wij, wat ik daar moest, werd mij niet duidelijk, eer ik voor de vreeselijke werkelijkheid stond.

De goden verhinderden door tegenwind het uitloopen der vloot, en het orakel had verklaard, dat er een offer moest vallen. Dat offer was ik.

En ik gevoelde groot de gedachte, dat ik een uitverkoren offer mocht zijn, en dat de tocht der verbonden vorsten slagen zou door mij. Alle Grieken zouden mij groot en heerlijk roemen. Maar — mijn jonge leven had waarde voor mij. Mannen mogen met het zwaard in de vuist den dood tarten en vallen met eere voor de groote taak, ik was een vrouw, ik dorstte niet naar roem, maar naar geluk. En nu zou ik vallen als een slachtoffer!

Doch naar mijn gevoels werd niet gevraagd. Ik werd neergelegd op het altaar, en reeds hief de priester het mes op, toen eensklaps Diana tusschenbeide kwam. In een wolk voerde zij mij weg, en ik zag nog, hoe in mijn plaats op het altaar een hertekoe lag. En dan zag ik niets meer, tot ik neerdaalde hier op den drempel van Diana's huis onder de Scythen van den Taurus.

En sinds dien dag ben ik gescheiden van mijn volk en van mijn huis. De Barbaren waren vriendelijk voor mij, en maakten mij, wonderbaar tot hen gekomene, tot priesteres in den tempel.

Ik heb hun niet verteld, wie ik was; wat gaat die vreemdelingen de geschiedenis aan van een Grieksche koningsdochter? Ik heb gezwegen. 'k Heb het heilige vuur onderhouden, dat dag en nacht op het altaar brandt; 'k heb de offerdieren toebereid, die ook zij aan de groote godin Diana wijden.

Maar verder doe ik niets dan wachten.

Waartoe ben ik hier? Waarom bracht Diana mij niet terug naar Electra en Orestes? Waarom moet ik hier een balling zijn?

'k Heb een weinig goeds kunnen doen, dat is waar. De wreede Scythen offerden voorheen elken Griek, dien de stormen aan hun kusten brachten, aan Diana als een brandoffer, en het heeft mij mogen gelukken, deze gewoonte te breken. De koning heeft mijn bede gehoord; 'k heb geen menschenoffers behoeven te brengen, 'k heb mijn eigen landgenooten niet behoeven te brengen naar het altaar. Maar moet ik daarvoor nu reeds zoovele jaren verbannen zijn uit het

schoone Griekenland, gescheiden van de mijnen, eenzaam onder vreemden, aan wie ik mijn innerlijkste gevoels niet toonen kan? Nu reeds zoovele jaren! Waartoe?

'k Zit hier zoo dikwijls te staren over de zee. Komt daar nooit eens een schip, dat mij halen zal? Komt daar nooit eens een bode, die mij bericht van Trojes val, van den behouden terugkeer van mijn vader? Ach, ik ben een vreemdeling in de wereld geworden, en op mijn vraag: waartoe? komt geen antwoord. Ik vraag aan die golven, waartoe ze rollen tegen het strand, jaar uit jaar in, en ze antwoorden mij niet. 't Is me alsof ze mij spottend terugvragen: Waartoe zijt gij hier? en ik antwoord als zij door te zwijgen, want ik weet het niet.

'k Heb Diana aangeroepen, honderden malen voor haar altaar gevraagd, of ze me terug wilde voeren naar mijn vaderland, maar niets gebeurt, de eene dag is als de andere. En ik heb niet langer gebeden, maar ik heb haar gevraagd, mij te zeggen, waartoe ik hier balling moet zijn, wat haar bedoeling is met mij? Doch op die vraag geeft ze me evenmin antwoord. Zal dat zoo voortgaan, tot ik oud geworden ben en zwak en het altaar niet meer verzorgen kan? Moet ik steeds zwijgen, wachten op wat nimmer komt? Zal ik nooit meer hooren van wat mij lief is? Zal ik heenkwijnen in moedeloosheid, in doelloos gepeins, in altijddurend zuchten? Wist ik maar, waartoe. Maar de zee antwoordt mij niet, en de bloemen zwijgen, en Diana is zoo stom als haar beeld. Van haar daden geeft zij den zwakken sterveling geen rekenschap, en toch heb ik een menschelijk hart in den boezem, dat weten wil, waartoe het lijdt

't Is een oude Grieksche legende, die van Iphigenia. En de legende vertelt verder, dat ze tenslotte verlost is door haar broeder Orestes. Het orakel had hem gezegd, dat Apollo hem opdroeg, zijn zuster te halen van Taurië. Orestes, die zoo min als iemand van het lot van Iphigenia wist, had begrepen, dat hij Apollo's zuster, de godin Diana, van Taurië moest halen, en hij waagde een landing in het onherbergzame oord, om te beproeven, het godenbeeld machtig te worden. Daar vond hij Iphigenia en hij begreep de orakelspreuk. De vlucht gelukte, en Iphigenia keerde terug naar Griekenland.

Schilders, beeldhouwers, dichters hebben die legende weergegeven door hun kunst. Goethe en Racine hebben treurspelen geschreven naar aanleiding van het oude Grieksche verhaal, en aandoenlijk hebben ze de gewaarwordingen van de veronderstelde Iphigenia afgebeeld. Ook de schilder Anselm Feuerbach, die ons haar afbeeldt starende over de zee, met de vraag: Waartoe? op de lippen.

Waartoe? Komt het ook in het leven van den geloovige niet voor, dat hij vraagt naar het Waartoe? van de leidingen, die God met hem houdt? Wie denkt niet terstond aan den lijd der oudheid, die neerzit in de asch, zoo geplaagd, dat zijn vrienden zeven dagen zwijgen van ontzetting? Ook hij vroeg: waarom en waartoe, maar alleen de echo der woestijn gaf antwoord. God antwoordde door een onweder, maar niet rechtstreeks op zijn vragen, en Job verstond het antwoord en legde de hand op den mond. Hij vroeg niet langer en toen kon God hem opnieuw zegenen.

En wie God in den hemel kent als zijn Vader in Christus, hij vragde ook niet naar het waarom en naar het waartoe, wanneer God met hem wandelt in raadsele, want weet hij Gods doel niet en Gods grond, hij kent de beweegredenen. Hij weet, dat God hem liefheeft, en dat alle dingen, ook de onbegrepene, hem zullen medewerken ten goede.

A. L.

¹⁾ De Krim.

IPHIGENIA.